

2. Безкоровайна О. В. Виховання толерантності як важливий фактор реалізації особистісного самоствердження в ранньому юнацькому віці. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. № 34. 2007. С. 53–58.
3. Грива О. А. Толерантність освіти як передумова толерантного суспільства. *Мультиверсум : Філософський альманах*. Київ, 2007. № 66. С. 3–11.
4. Декларація принципів толерантності. URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2014/2/10/Deklaracija-tolerantnosti.pdf> (дата звернення: 01.11.2022)
5. Скок А. Г. Комунікативна толерантність викладача вищого навчального закладу. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. № 34. 2007. С. 79–84.
6. Філософський енциклопедичний словник / гол. ред. В. І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 742 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-278-7-38>

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Овдійчук В. А.

*аспірантка кафедри початкової та дошкільної освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»
м. Рівне, Україна*

Для побудови ефективної моделі розвитку критичного мислення майбутніх учителів інформатики у процесі фахової підготовки важливим є вимірювання прогресу такого розвитку, з'ясування динаміки змін у рівнях компонентів критичного мислення досліджуваної категорії майбутніх учителів загальної середньої освіти. Педагогічна діагностика має на меті вивчення за допомогою науково обґрунтованого інструментарію результативності процесу підготовки бакалаврів на підставі змін в рівнях розвитку критичного мислення.

Виконання цього завдання реалізується через процес вимірювання, основою для якого є виокремлення необхідних критеріїв та показників критичного мислення, рівнів його розвитку, а також створення відповідного діагностичного інструментарію.

Питанню оцінки ефективності різних педагогічних явищ, систем присвячені праці Ю. Бабанського, С. Гончаренка, Н. Кузьміної, В. Неїжмака, В. Ягупова та ін., у яких вчені описують наукові підходи до розробки системи критеріїв, показників для визначення рівня різних аспектів освітнього процесу.

У науково-методичній літературі зустрічається чимало дефініцій термінів «критерій», «показник». Наведемо лише окремі з них.

Вітчизняна дослідниця І. Дичківська розглядає критерій як показник, який характеризує властивість (якість) об'єкта, оцінювання якого можливе за одним із способів вимірювання або експертним методом [3]. Учений С. Гончаренко вказує, що «Критерієм є правило, згідно з яким виносять оцінку, вибір після вимірювання. В цьому правилі коротко сказано, що таке добре і що таке погано» [2]. Отже, завдяки критеріям можна вивчити та здійснити оцінку рівня розвитку критичного мислення майбутніх учителів інформатики під час професійної підготовки, з'ясувати результативність способів і засобів, спрямованих на цей процес.

Тісно пов'язаний з критерієм показник, який є його складником. Термін «показник» розглядається у кількох напрямках: 1) «свідчення, доказ, ознака чого-небудь»; 2) «наочні дані про результати якоїсь роботи, якогось процесу; дані про досягнення в чому-небудь»; 3) «явище або подія, на підставі яких можна зробити висновки про перебіг якого-небудь процесу»; 4) кількісна характеристика властивостей виробу (процесу) [1, с. 1024]. Показник є доказом про результати роботи, даними про перебіг певного процесу. Завдяки критеріям та показникам можна з'ясувати, яка ефективність процесу розвитку критичного мислення майбутніх учителів інформатики.

Аналіз наукових напрацювань з проблеми розвитку критичного мислення майбутніх фахівців дозволив виділити наступні критерії: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, креативно-діяльнісний, рефлексивно-оцінювальний.

Сутність мотиваційно-ціннісного критерію критичного мислення полягає у визначенні цілей, установок, орієнтацій, інтересів, мотивів, які спонукають до педагогічної діяльності та визначають професійну спрямованість особистості. Його показниками можуть бути такі:

мотивація до професійного самоздійснення, установка на розвиток критичного мислення та його застосування; позитивне ставлення до розвитку КМ; прагнення використовувати, удосконалювати та створювати інноваційні технології у професійній діяльності.

Когнітивний критерій відображає сукупність професійних знань майбутнього учителя інформатики, зокрема й про критичне мислення. Його основними показниками є: загальні професійні знання; знання про критичне мислення; обізнаність з технологією розвитку критичного мислення.

Креативно-діяльнісний критерій відображає реалізацію набутих умінь і навичок, які входять до компетенції критичного мислення студента. Показниками цього критерію є уміння розв'язувати задачі шляхом міркування; уміння застосувати ІКТ у професійній діяльності; ведення діалогу, комунікація; уміння застосовувати творчий підхід до вирішення педагогічних задач.

Рефлексивно-оцінювальний критерій демонструє пізнання й аналіз майбутнім учителем інформатики власного мисленнєвого процесу, своєї діяльності. Показники, які демонструватимуть його якість, це уміння рефлексувати власну діяльність; виокремлювати та порівнювати різні аспекти аналізу і його результатів; адекватне сприйняття критики; здатність до самооцінки.

Виділено три рівні розвитку критичного мислення майбутніх учителів інформатики: I рівень – адаптивний (низький) рівень, II рівень – репродуктивний (середній), III рівень – продуктивний (високий), які характеризуються різним ступенем розвитку тих чи інших показників критичного мислення.

Таким чином, визначені нами критерії, показники та рівні розвитку критичного мислення майбутніх учителів інформатики є основою діагностування поточного стану та аналізу результативності педагогічних впливів на досліджувану категорію студентів.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
2. Гончаренко С. У. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень. URL: <http://ukped.com/781.html> (дата звернення: 30.01.2020).

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-278-7-39>

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Пагута Т. І.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Пагута В. О.

*аспірант
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Актуальною проблемою сучасного закладу дошкільної освіти є застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) присутні в усіх сферах людської діяльності. Вони забезпечують поширення інформації у суспільстві і утворюють певний інформаційний простір.

Інформаційно-комунікаційні технології – сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, демонстрації та використання даних в інтересах їх користувачів[3, с. 7].

Ми розділяємо думку Л. Шишолік, яка вважає, що використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі в дошкільному освітньому закладі – це одна із самих нових і актуальних проблем у сучасній дошкільній педагогіці. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій впливає на систему освіти, викликаючи значні зміни в змісті, методах навчання. Перед сучасним вихователем постає проблема пошуку нового